

Commissie voor de
milieueffectrapportage

Varkenshouderij Achterweiweg 7 te Raalte

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport

17 juli 2018 / projectnummer: 3236

1. Oordeel over het milieueffectrapport (MER)

Aanleiding

Maatschap Vosman heeft momenteel drie varkenshouderijen in de gemeente Raalte. Zij wil het biggen- en vleesvarkensbedrijf op de locatie Achterweiweg 7 wijzigen en uitbreiden en tegelijk het vleesvarkensbedrijf aan de Ten Haveweg 16 opheffen. Op de derde locatie, die niet wordt gewijzigd, worden fokzeugen gehouden. Hiermee wordt de bedrijfsvoering verbeterd, neemt het totaal aantal transporten met biggen af en ontstaat een gesloten bedrijvenstructuur waarbij alle biggen, geboren op de locatie met fokzeugen, op het bedrijf aan de Achterweiweg kunnen worden gehouden tot ze slachtrijs zijn.

De uitbreiding en de wijziging aan de Achterweiweg omvatten het bijbouwen van een stal en het deels moderniseren van de bestaande stallen en luchtwassers. Hierdoor zal het aantal plaatsen voor vleesvarkens op het bedrijf van ongeveer 4.200 naar bijna 7.000 toenemen. Om dit alles mogelijk te maken, wil de gemeente Raalte een deel van het bestemmingsplan voor de locatie aan de Achterweiweg herzien en een omgevingsvergunning verlenen. Ter onderbouwing van een besluit hierover is een MER opgesteld.¹ In dit advies spreekt de Commissie voor de milieueffectrapportage² zich uit over de juistheid en de volledigheid van het MER.

Wat laat het MER zien?

Het rapport gaat in op het doel van het project: het optimaliseren van de bedrijfsvoering, het moderniseren van de stalsystemen, waardoor schaalvergroting mogelijk wordt, en het verbeteren van het dierenwelzijn. Plan-alternatieven worden kort genoemd, maar niet nader onderzocht omdat deze op voorhand, om andere redenen zijn afgefallen. Vervolgens worden de effecten op de natuur, de leefomgeving en het landschap beschreven en hoe ze worden veroorzaakt. Voorbeelden zijn:

- de wijzigingen in het aantal transporten van dieren, mest en voer door het verplaatsen en uitbreiden van activiteiten;
- de ontwikkeling in de bronnen van geluid en geur en in de hinder die daaruit voortvloeit;
- de gevolgen van de bedrijfsuitbreiding voor het landschap.

Het rapport gaat ook in op mogelijke maatregelen om nadelige effecten in te perken, waaronder maatregelen om het bedrijf beter in te passen in het landschap. Geluidberekeningen laten zien dat de laad- en losactiviteiten ertoe leiden dat bij één woning niet wordt voldaan aan de richtwaarde voor geluid voor een landelijke omgeving.

Oordeel

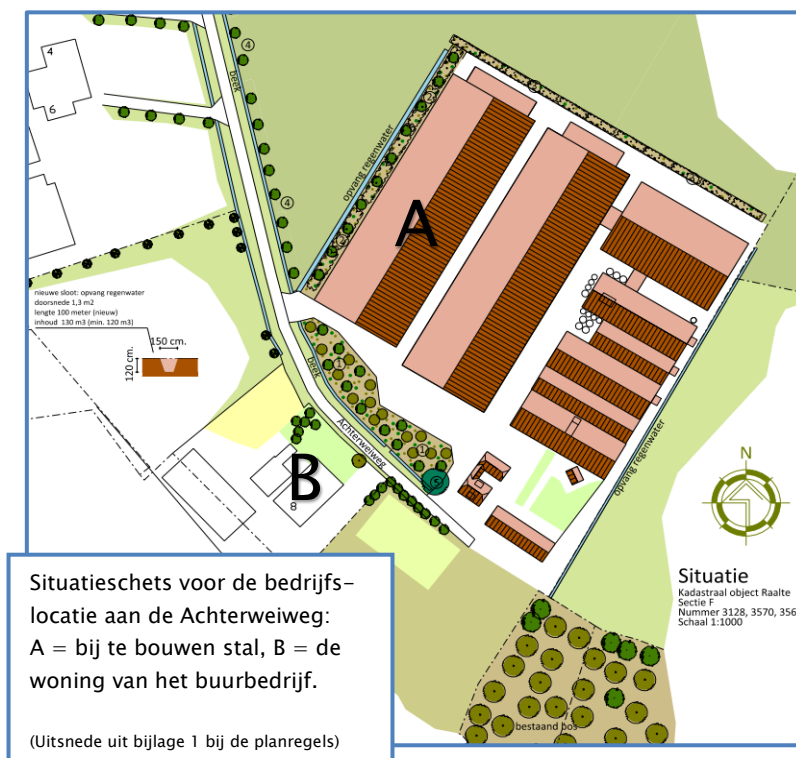
De Commissie concludeert het volgende: het MER **bevat alle essentiële informatie over de milieugevolgen van het wijzigen en uitbreiden van de varkenshouderij aan de Achterweiweg te Raalte**. Hiermee kan de gemeente het milieubelang volwaardig meewegen in haar besluit over

¹ Men spreekt van een gecombineerd plan- en project-MER omdat het is opgesteld ter onderbouwing van zowel het besluit over de herziening van het bestemmingsplan als het besluit over de omgevingsvergunning.

² De samenstelling en de werkwijze van de werkgroep van de Commissie m.e.r. en verdere projectgegevens staan in bijlage 1 van dit advies. U vindt de projectstukken die bij dit advies zijn gebruikt, door op www.commissiemer.nl nummer 3236 in te vullen in het zoekvak.

het bestemmingsplan en de omgevingsvergunning en dus ook een afweging maken ten aanzien van het al dan niet vergunnen van een overschrijding van een wettelijk geluidniveau.

Hierna licht de Commissie haar oordeel toe. In die toelichting staat ze stil bij de voorgeschiedenis van het project, de mogelijkheden die het plan biedt, de afweging van de alternatieven en de beschrijving van de geluid- en de geurhinder.

2. Toelichting op het oordeel

Voorgeschiedenis

De voorgestelde bedrijfswijziging en -uitbreiding is al vele jaren onderwerp van onderzoek. Zo heeft de gemeente Raalte in 2014 aangegeven (onder voorwaarden) medewerking te willen verlenen aan het project dat nu voor besluitvorming voorligt.³ In 2015 heeft de provincie Overijssel een vergunning verleend op grond van de Natuurbeschermingswet 1998.⁴ Deze vergunning was nodig omdat de uitstoot van ammoniak uit het bedrijf nabijgelegen kwetsbare natuurgebieden negatief kon beïnvloeden. Ze is verleend op grond van de toen geldende regels. Daarbij zijn de ammoniakrechten van het bedrijf aan de Ten Haveweg overgedragen aan de vestiging aan de Achterweiweg. Bij deze vergunning was dus nog sprake van zogenaamde 'externe saldering'. De Commissie constateert dat de analyse van de milieugevolgen volgens de toen geldende (reken)voorschriften is uitgevoerd en dat de stikstofdepositie op daarvoor gevoelige natuurgebieden per saldo afneemt.

³ Zie hiervoor bijlage 3 bij het MER.

⁴ Zie hiervoor bijlage 7 bij het MER.

Maximale mogelijkheden

Een plan-MER moet inzicht geven in de milieueffecten van de maximale ontwikkelruimte die het bestemmingsplan biedt. De voorgenomen wijziging/uitbreiding van het bouwblok op locatie Achterweiweg maakt de bouw van een nieuwe vleesvarkenstal mogelijk. Hiermee wordt de beschikbare uitbreidingsruimte op het bouwblok volledig opgevuld. Toekomstige uitbreiding van stallen is redelijkerwijs niet mogelijk. Het bedrijf zou nog enigszins in dierplaatsen kunnen groeien als de hokken worden voorzien van extra leefoppervlak, bijvoorbeeld door het aanbrengen van plateaus. Echter wanneer plateaus worden toegepast is dit in de regel om de varkens meer leefruimte te geven, dan om meer varkens te kunnen houden. Substantiële uitbreiding, bijvoorbeeld door het bouwen van een meer-verdiepingenstal wordt door het bestemmingsplan uitgesloten. De Commissie is daarom van oordeel dat het MER de maximale mogelijkheden afdoende in beeld brengt.

Afweging van alternatieven

Het MER is opgesteld ter onderbouwing van zowel het besluit over de herziening van het bestemmingsplan als het besluit over de omgevingsvergunning. Dat betekent dat zowel de keuze van de vorm en de ligging van de bedrijfslocatie als opties voor de bedrijfsopzet moeten worden onderzocht en vergeleken.⁵

In hoofdstuk 6 van het MER komt de afweging van alternatieven aan de orde. Ten aanzien van de locatiekeuze wordt gesteld dat vanwege de eigendomssituatie een bedrijfsverplaatsing niet aan de orde is. Concentratie op de locatie aan de Achterweiweg komt naar voren als een logische keuze gezien de verdeling van deelactiviteiten over de drie bedrijven van de maatschap. Op grond van het feit dat in de nieuwe bedrijfsopzet zeer emissiearme stalsystemen worden toegepast, wordt onderzoek naar inrichtingsalternatieven niet zinvol geacht. De Commissie kan zich vinden in deze argumentatie.

Opties voor wijziging van de vorm van het bouwblok komen niet aan de orde in hoofdstuk 6 van het MER. In de gekozen opzet komt de nieuwe stal op de kortst mogelijke afstand van de woning die aan de overkant van de weg ligt, waardoor daar de richtwaarden voor het geluid zoals die zijn opgenomen in de Handreiking Industrielawaai worden overschreden.⁶ Waarom dit niet kan worden opgelost door de nieuwe stal aan de noordkant van de bestaande stallen te bouwen, moet worden afgeleid uit de informatie over de landschappelijke inpassing van het bedrijf.^{7,8} Daaruit blijkt dat het bedrijf is gelegen in een essenlandschap⁹. In de structuurvisie van de gemeente¹⁰ en de omgevingsverordening van de provincie¹¹ wordt aangegeven dat dit landschapstype moet worden behouden en versterkt. Concreet betekent het dat

⁵ De gemeente is, als verantwoordelijke voor de herziening van het plan, de partij die de afwegingen over vorm en ligging maakt, en de maatschap Vosman is, als verantwoordelijke voor de bedrijfsopzet, de partij die de afwegingen omtrent de inrichting maakt.

⁶ Afhankelijk van de situatie kan het bevoegd gezag afwijken van deze richtwaarden.

⁷ Deze informatie is te vinden in: paragraaf 5.16 van het MER, het principebesluit van de gemeente uit 2014 (bijlage 3 van het MER) en het advies van de stichting 'Het Oversticht' over de landschappelijke inpassing van het bedrijf (bijlage 23 van het MER).

⁸ De gronden ten oosten van de bestaande stallen zijn geen eigendom van de maatschap en komen dus niet voor uitbreiding in aanmerking.

⁹ Bijeenliggende, op zandgronden gelegen, bolle akkers die zijn ontstaan door eeuwenlange aanvoer van mest en plaggen en die vaak door een houtwal worden begrensd en beschermd.

¹⁰ Structuurvisie gemeente Raalte 2025+, 'de kracht van de kernen', vastgesteld door de raad op 27 september 2012.

¹¹ Omgevingsverordening Overijssel 2017, vastgesteld op 12 april 2017 (NL.IMRO.9923.VerordeningOv01-va01).

de openheid van de essen in stand moet worden gehouden en dat alleen op de flank van een es ontwikkelingen mogelijk zijn, die met beplantingen moeten worden ingepast. Bouwen ten noorden van de bestaande stallen staat gelijk aan bouwen op de es en zou daarmee in strijd zijn met de beschermende bestemmingsregeling.

Geluid

Door de bedrijfsuitbreiding zal het aantal stationaire geluidbronnen toenemen. Ook het voer- verbruik, de mestproductie en het aantal af te leveren slachtrijpe varkens zal circa 50 % stij- gen. Ten opzichte van de huidige, feitelijke situatie zal de geluidproductie en daarmee ook de geluidhinder voor de omwonenden toenemen. De initiatiefnemer heeft aangegeven dat de nu vergunde geluidsituatie¹² ruim was opgesteld, waardoor in de nieuwe situatie en met een aangepast management van de transporten en laad/los-bewegingen, nauwelijks sprake zal zijn van een toename ten opzichte van de vergund situatie. Naar het oordeel van de initiatief- nemer zou er zich bij de (bedrijfs)woning aan de Achterweiweg 8 slechts een beperkte over- schrijding voordoen. Op grond daarvan acht hij de overschrijding vergunbaar.

Uit het MER blijkt inderdaad dat de geluidbelasting toeneemt. Bij de woning aan Achterwei- weg 8 zal de overschrijding van de richtwaarde in de representatieve bedrijfssituatie¹³ over- dag 4 dB(A) bedragen. Regelmatig¹⁴ zullen toenames optreden van 11 dB(A) in de avond en van 8 dB(A) in de nacht. Verder constateert de Commissie dat de gekozen representatieve bedrijfssituatie uitgaat van een bijna optimale verdeling van het aantal transporten dat weke- lijks plaatsvindt, en weinig ruimte overlaat om hiervan af te wijken.

Een overschrijding van de richtwaarde is toegestaan als uit een referentiemeting blijkt dat het achtergrondniveau aan geluid even hoog of hoger is dan de berekende waarde. Het vaststel- len van het referentieniveau is voorbehouden aan het bevoegd gezag.

Geurhinder: onzekerheden

Hoofdstuk 5.4 van het MER beschrijft de aard en de omvang van de bronnen van geurhinder, de geurgevoelige objecten in de omgeving van het bedrijf en de wijze waarop de versprei- dingsberekeningen zijn uitgevoerd. Uit de berekeningen blijkt dat in de nieuwe bedrijfsopzet overal aan de geldende geurnormen kan worden voldaan.

De Commissie heeft begrepen dat het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat overweegt om de emissiefactoren voor ammoniak en geur te actualiseren.¹⁵ Aanleiding voor de overwe- ging is onderzoek naar de effectiviteit van gecombineerde luchtwassers. Dat laat zien dat be- paalde systemen minder geur zouden verwijderen dan gedacht. Over de voorgenomen wijzi- ging heeft het ministerie in mei een internetconsultatie georganiseerd. De kans bestaat dat het ministerie, na weging van de ontvangen reacties, besluit tot implementatie van de voor- gestelde wijzigingen. Wordt daartoe besloten vóór de planwijziging en de omgevingsvergun- ning van het bedrijf aan de Achterweiweg is vastgesteld, dan zal moeten worden aangetoond dat het bedrijf in overeenstemming met de nieuwe normen kan functioneren.

¹² Beschreven in het akoestisch onderzoek van Cauberg-Huijgen uit 2006.

¹³ Afgekort met RBS in geluidrapport.

¹⁴ In het geluidrapport aangeduid met RABS (Regelmatig afwijkende bedrijfssituatie).

¹⁵ Deze factoren zijn opgenomen in de Regeling ammoniak en veehouderij en de Regeling geurhinder en veehouderij.

BIJLAGE 1: Projectgegevens toetsing

Toetsing door de Commissie

De Commissie bestaat uit een werkgroep van deskundigen. Deze werkgroep beoordeelt of het MER de benodigde milieu-informatie bevat en of deze juist is. Als er informatie ontbreekt of onjuist is, beoordeelt de Commissie of zij die essentieel vindt. Dat is het geval als aanvullende informatie in haar ogen kan leiden tot andere afwegingen. Dan adviseert de Commissie de ontbrekende of gecorrigeerde informatie alsnog beschikbaar te stellen voordat het besluit wordt genomen. Om zich goed op de hoogte te stellen van de situatie heeft de werkgroep het gebied bezocht waar milieugevolgen kunnen optreden. Op onze website vindt u meer informatie over de werkwijze van de Commissie.

Samenstelling van de werkgroep

Bij dit project bestaat de werkgroep uit:

Ir. Sjoerd Bokma

Willem Foppen

Dr. Johan Lembrechts (secretaris)

Dr. Kees Linse (voorzitter)

Besluiten waarvoor dit milieueffectrapport is opgesteld

Het besluit over de herziening van het bestemmingsplan en dat over de omgevingsvergunning.

Waarom wordt hiervoor een milieueffectrapport opgesteld?

Voor activiteiten die grote milieugevolgen kunnen hebben, kan in Nederland een MER vereist zijn. De bijlagen C en D bij het Besluit milieueffectrapportage geven aan om welke activiteiten het gaat. Voor deze procedure gaat het in ieder geval om de activiteit D14, "De wijziging of uitbreiding van een installatie voor het fokken, mesten of houden van meer dan 2000 stuks mestvarkens".

Bevoegd gezag

De gemeenteraad van de gemeente Raalte besluit over het bestemmingsplan. Burgemeester en wethouders van de gemeente Raalte besluiten over de omgevingsvergunning.

Initiatiefnemer

Burgemeester en wethouders van de gemeente Raalte nemen het initiatief tot wijziging van het bestemmingsplan en de Maatschap Vosman is initiatiefnemer voor dit project.

Heeft de Commissie ook zienswijzen en adviezen bij haar advies betrokken?

Het bevoegd gezag heeft de Commissie niet in de gelegenheid gesteld om zienswijzen en adviezen bij haar advies te betrekken.

Waar vind ik de stukken die de Commissie heeft beoordeeld?

U vindt de projectstukken die bij het advies zijn gebruikt, door op www.commissiemer.nl projectnummer 3236 in te vullen in het zoekvak.

Bezoekadres

A. v. Schendelstraat 760
3511 MK Utrecht

Postadres

Postbus 2345
3500 GH Utrecht

t 030-2347666
e mer@eia.nl
w commissiemer.nl

